

Posudek oponenta bakalářské práce – teoretická část

Jméno a příjmení studenta	Vojtěch Drvota		
Studijní program	Výtvarná umění		
Obor/ateliér	Multimédia a design/Reklamní fotografie		
Forma studia	prezenční	Akad. rok	2019/2020
Název práce	Big Brother. Kontrola, sledování a vozerizmus ve fotografii		
Oponent práce	MgA. Matej Chrenka		

Teoretická práca Vojtěcha Drvotu si za cieľ kladie analýzu voyerizmu vo fotografii, pričom autor tento fenomén – tvorivý prístup skúma naprieč históriou a výtvarnými disciplínami s presahmi do psychológie, sociológie a informačných technológií.

V prvej kapitole autor presvedčivo demonštruje, že voyeristický prístup bol vo výtvarnom umení dávno predtým, ako bol tento pojem definovaný a v istom zmysle, táto snaha zachytiť a odhaľovať skryté je základným predpokladom akejkoľvek tvorby. Preto sa prirodzene musí reflektovať aj v médiu fotografie. Hoci analýze podliehajú maľby datované od 17. storočia a neskôr, je zrejmé, že podobné závery by sa dali vyvodiť aj z iných maliieb naprieč históriou a súčasnosťou. Zvolené príklady sú však pre účely práce dostatočné.

Druhá kapitola veľmi stručne pojednáva o voyeurizme v súčasnej dobe a snaží sa tento pojem definovať pomocou psychológie, avšak chýba paralelne začlenenie do sféry výtvarného umenia.

Tretia kapitola čitateľovi poskytuje kvalitný a zmysluplný historický exkurz do dejín fotografie, avšak mám dojem, že mohla byť zaradená na začiatok práce, čo by autorovi poskytlo viac priestoru na tvorivé bádanie v ostatných častiach práce.

Štvrtá kapitola naplňuje „orwellovskú“ podstatu názvu práce a podrobne sa venuje fenoménu (nielen) vizuálneho dozoru v súčasnej spoločnosti. Vojtěch erudovane opisuje technologické možnosti dozoru a prepája ich so sociologickými dôsledkami ilustrovanými na príklade Číny. Mrzí ma, že autor čitateľa navnadí zaujímavými myšlienkami, ktoré žiaľ v texte ďalej nerozvíja. Venuje sa analýze tvorby Michaela Wolfa a Arne Svensona, avšak vynecháva porovnanie s inými autormi ako Marcus DeSieno, Simon Norfolk a Trevor Paglen, hoci sú v texte uvedení.

Big Brother v poňatí autora práce nie je len abstraktná entita – predĺženie mocenského aparátu štátu, spoločnosti (vo Foucaultovskom poňatí), ale stáva sa ním okrem umeleca aj každý divák. Poukazuje na prirodzenú individuálnu túžbu nepozorovane sledovať, vidieť a nebyť videný, pričom práve tento pud je základom výtvarného umenia a taktiež špionáže. Tomuto aspektu voyerizmu sa študent v práci cielene vyhol z dôvodu, že špionážny materiál nie je výtvarnou disciplínou. Tento zámer je legitímny, avšak existuje množstvo príkladov ležiacich v istej „sedej zóne“ medzi umením a špionážou. Práve tento moment obrátenia technológie proti jej tvorcom, hackovanie či manipulovanie je témou, v ktorej by Vojtěchove mimoriadne znalosti z oblasti technológie a jej spoločenských dopadov, inak kvalitne

demonštrované v úvodnej časti štvrtej kapitoly, mohli fungovať ako zmysluplné vyústenie celého bádania. Napríklad kritická reflexia výstavy WATCHED! Surveillance Art and Photography (Hasselblad Center, Göteborg, 2016) alebo Moving Walls 22 – Watching You, Watching Me (Open Society Foundations, New York, 2014) by mohla slúžiť ako pomyselná osnova takejto kapitoly

V práci taktiež chýba aspoň krátky exkurz do domácej fotografickej scény. Minimálne notoricky známa tvorba Miroslava Tichého, okrem iných, by mohla prirodzene korešpondovať s obsahom prvej kapitoly alebo zmienka o skupine Ztohoven by mohla byť súčasťou štvrtej kapitoly.

V rámci rozpravy o bakalárskej práci by som uvítal odpoveď na nasledujúce otázky.

(1.kapitola) Prečo si student ako referenciu ku skúmaniu voyeurizmu vybral práve maľby danej epochy? Bola práve táto tvorba nejakým spôsobom prelomová v zmysle skúmaného fenoménu? Ako by študent definoval fenomén voyeurizmu vo fotografii?

(2.kapitola) Aké charakteristické črty by sa mu dali priradiť, aby sme ho mohli formálne oddeliť ne-voyeuristickej fotografii?

Z formálneho hľadiska je mojou najväčšou a jedinou výhradou chýbajúce číslovanie stránok zapríčinené technickým nedopatrením. Oceňujem študentov cit pre jazyk a musím podotknúť, že práca sa číta veľmi dobre, pričom z nej cítiť autorov osobný záujem o zvolenú tému.

Jednotlivé myšlienky a samostatné autorské analýzy sú zaujímavé a dokazujú študentovu samostatnosť v uvažovaní. Bez problémov zvláda logické prepojenie zistených faktov a dokáže ich zmysluplne interpretovať pre účely objasnenia zvolenej problematiky.

Domnievam sa, že priebežné konzultácie by autorovi mohli dodať potrebné sebavedomie, aby sa z jednotlivých odbočení stali komplexné celky tvoriace jadro práce.

Návrh klasifikácie : C - dobře

Ve Zlíně, dne 15. 08. 2020

.....
podpis oponenta práce

Pro klasifikaci použijte tuto stupnici:

A - výborně	B - velmi dobře	C - dobře	D - uspokojivě	E - dostatečně	F - nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------